
En ny femårsplan

Den 2 april 1998 fattade styrelsen för Stockholms universitet ett märkligt beslut (Dnr 0932/98). Man beslöt nämligen att universitetet under perioden 1997–2002 ska producera 663 doktorsavhandlingar. Av dessa ska 320 produceras av den samhällsvetenskapliga fakulteten. Perioden är uppdelad på två delperioder: under 1997–1999 ska den samhällsvetenskapliga fakulteten producera 148 stycken avhandlingar, och under 2000–2002 ska den producera 172 stycken.

Det låter säkert bra på styrelse- och ministernivå, men för den praktiskt verksamme professorn "på verkstads-golvet" uppstår en del praktiska frågor. Antag till exempel att vi, i december 1999, bara har producerat 147 samhällsvetenskapliga avhandlingar, men att vi har en doktorand som har skrivit ner några lösa tankar så att vi har en mycket ofullständig avhandling på gång. Ska vi då släppa igenom den omedelbart före nyår, för att klara av att uppfylla kvoten?

Systemet med rent fysiska och kvantitativa mål för verksamheten påminner om de gamla sovjetiska femårsplanerna. Där fick ju varje enskild fabrik ett viss mål, till exempel 600 000 ton stålplåt, eller 180 kilometer linneväv. Och målen uppfylldes i regel. Problemet var bara, att om något stålverk någon gång fick problem (och det hände ofta) så "uppfyllde" man planen genom att producera 600 000 ton stål av mycket låg kvalitet; det gick lättare att producera stora

mängder dåligt stål, som inte dög till valsning eller vidare bearbetning, än att producera högkvalitativt stål. Och om någon textilfabrik ibland fick svårt att uppfylla planen, så klarade man skivan genom att producera 180 kilometer mycket tunn och smal väv – i själva verket så tunn att den inte kunde användas till någonting.

Nu ska alltså universitetet införa samma system med kvantitativa mål. Och det är inte begränsat till Stockholms universitet; i de regleringsbrev som utfärdats av Utbildningsdepartementet 1998 åläggs liknande mål för alla universitet. Vi är helt övertygade om att man klarar målen, precis som de sovjetiska fabriken på sin tid gjorde.

*MATS PERSSON
CLAES-HENRIC SIVEN*